

VYDEJTE SE NA VÝLET S KLASÁČKEM SKALNÍM MĚSTEM TAJEMNÉ HORY KALICH

STRUČNÝ POPIS VÝLETU:

Z Besedic od parkoviště půjdete okružní trasou skalními městy a vrátíte se zpět na parkoviště v Besedících.

DĚLKA TRASY:

4 km

OBTÍŽNOST:

Velmi lehká a krátká trasa. Vede skalními průrvami jen v mírně zvlněném terénu. Projdou i tříleté děti. Pokud byste ovšem nedojeli autem až do Besedic a šlapali z Malé Skály, je to hodně do kopce. V tom případě bychom na výlet pozvali hlavně starší děti. Výlet není možný podniknout s kočárkem ani na kole. Psy vzít samozřejmě můžete.

VÝCHOZÍ BOD VÝLETU:

Vesnici Besedice, odkud budete na výlet vyrážet, najdete v Libereckém kraji, nedaleko Malé Skály a 10 minut autem od Železného Brodu.

PARKOVÁNÍ:

Placené parkoviště v Besedících.

MOŽNOST OBČERSTVENÍ:

V obci Besedice, jinak nikde nic, nezapomeňte proto na kvalitní svačinu!

SKALNÍM MĚSTEM TAJEMNÉ HORY KALICH

LEGENDA PRO RODIČE A POPIS TRASY:

Milí cestovatelé,
do skalního města na Kalich vás společně s Klasáčkem pozveme moc rádi. Je to nádherný výlet plný průlezů skalními průrvami, krásných výhledů na Český ráj a jeskyní, kde se kdysi schovávali protestanti. Kromě toho trasa nepatří mezi ty, kde byste potkávali davy turistů, a tak si v klidu můžete v létě pochutnat na borůvkách, malinách nebo si zahoubařit. Kalich najdete na severním okraji chráněné krajinné oblasti Český ráj nedaleko města Turnov. Leží nad údolím řeky Jizery, v blízkosti Vranova a rozeklaného hřebene Suchých skal. Tajenku mohou luštit děti od pěti let, občas snad pomohou rodiče. Doplnkové úkoly jsou pro mrňousky i pro školáky.

DOPIS DĚTEM:

Ahoj, kluci a holky,
dnešní cesta za hádankou povede skalním městem, kde se kdysi schovávali lidé, co měli ve znaku kalich. Až budete procházet mezi pískovci a prozkoumávat jeskyně, schválně se dívejte dobře kolem, třeba nějaké kalichy, stovky let staré, na stěnách skal uvidíte. Stejně jako k ostatním našim výletům jsme i k tomuto připravili originální mapu s vyznačenou trasou. Když půjdete správnou cestou, budete se pozorně rozhlížet, číst texty a poslouchat, co říkají rodiče, jistě splníte všechny úkoly.

Jdeme na to!

Vaše putování začíná ve vesnici Besedice na placeném parkovišti. Je to vaše první a poslední možnost, co se týče občerstvení. Lepší je si doma připravit nějakou svačinku s sebou. Tipy na jednoduché i obtížnější recepty najdete na stránce Akademie kvality, určitě si vyberete!

Takže napít, dožvýkat rohlík, batoh na záda a najít červenou značku. Začíná hned u parkoviště a musíte se vydat vpravo do kopečka.

Kdo najde čtyři roubené chaloupky? A kdo najde na sloupu elektrického napětí číslo 23? Hlavně nesahat!

Blížíme se k růžovému domečku. Přečtete letopočet pod štítem?

Hned za ním stojí dům plný překvapení. Na dvoře má totem se zvířátky (poznáte, která to jsou?) a za rohem je indián s koníkem. A tady začínají i první obrázky kalichů. Budeme je hledat po zbytek cesty.

Červená značka nás dovedla až k rozcestníku u bývalé chaty U Kalicha, kde začíná naše okružní trasa. Od této chvíle nás bude zajímat už jen žlutá a modrá značka. Okruh je velmi špatně značen, protože v první části žlutá značka úplně chybí. Naštěstí po stejné cestě vede i modrá. Vydejte se proto doleva po modré značce.

Okružní trasa z Besedic přes Kalich a Chléviště je dlouhá 4,5 km a byla slavnostně otevřena 25. září 1935 pod názvem Turistická stezka Dr. Edvarda Beneše. Turistickou stezku se podařilo vybudovat místním nadšencům pod vedením předsedy okrašlovacího spolku Františka Hořáka za půl roku. Na některých skalách ještě můžete rozeznat původní červené značky a u zajímavých míst jsou dosud znatelné červené číslice. Upozorníme vás na ně, nebojte.

Na rozcestí odbočíte a spolu se žlutou a modrou dojdete na první vyhlídku nazvanou Vysoká skála. Je z ní pěkný pohled na Hamštejnský hřeben a na nejvyšší kopec Českého ráje. Kozákov je vysoký 744 metrů, startují z něj paraglidisté a rogalisté a pod ním jsou velká naleziště vzácných kamenů.

1. Jak se říká nerostu, který můžete najít pod Kozákovem?

(Prozradíme, že je to tak trochu poloviční drahokam.)

Pokud tam nějaký najdete, pod Kozákovem žije jeden šikovný brusič, který vám z něj vybrousí překrásný kámen. V názvu kopce je schováno i jedno domácí zvíře. Jaké to je zvíře a jaké vydává zvuky?

Od Vysoké skály pokračujeme po modré značce, sejdem z kopečka a tady už začíná dětský ráj. Dále totiž budete procházet nádhernými úzkými chodbičkami mezi skalami, jeskyněmi a průrvami. Než tam dojdeme, něco si o zdejším okolí řekneme.

Z geologického hlediska je Maloskalsko zajímavé především svými světle žlutými pískovci. Ty vznikly v druhohorách. Na dně mělkého křídového moře, které zaplavilo českou pánev, se usazovaly naplavené horniny a z usazených částic se vytvořily vrstvy pískovců, jíly, slínovce a opuky. Tak vznikla známá skalní města Českého ráje – Hruboskalsko, Klokočské skály, Chléviště, Kalich a Drábovna.

Ale zpátky na Kalich. Nejdříve projdete Malým kostelem, za ním si vlevo povšimněte zajímavé skály s lasturovým lomem, které se říká Ucho. U Ucha si vždycky hrajeme na schovku. Zahrajte si taky. Kdo piká? A kdo už vidí žlutou značku? Konečně se k nám, potvůrka jedna, také přidala.

Vidíte skálu, která vypadá jako pyramida? To je, panečku, prolézaček a skalních bludišť, co? Rodiče se nemusejí bát, nejsou zde žádné díry ani nebezpečná propadliště.

Všimněte si, že některé skály v sobě mají díry. Ty vytvořil vítr, déšť a mráz. Trvalo jim to ale stovky tisíc let. Když se budete dívat pozorně, najdete na některých skalách železné kroužky a také krabičky. Kdopak ví, nač tu jsou? Na zdejší skály totiž rádi lezou horolezci. Kroužkem si protáhnou lano a do sešitu v krabičce se podepíšou.

Podívejte se napravo nad sebe, vidíte gorilu? Kdo najde dvě modré šipky, které míří na sebe? Vydejte se teď doleva, tudy projdou opravdu jen hubeňouři, ale jinudy to nejde. Tak šup – rychle zhubnout.

Následuje další bludiště zvané Hrubý kostel. Až se protáhnete mezi skalami a podejdete pod zaklíněným balvanem, dojdete na světlinu v borovém lese, kde je památník obětem nacismu. Od něj se pak vydáte doprava dolů. Stále se držíte žluté značky.

Přicházíme do míst, kde se schovávali stateční kališníci. Královská vojska by to tady v jejich vyhledávání měla opravdu těžké. Než by sem dojela, protestanti (oni si říkali Čeští bratři a patřil k nim třeba Jan Hus nebo Jan Žižka) by se stihli hravě schovat v některé ze stovek zdejších jeskyní. Vybrali si moc dobře. I když... chtěli byste žít mezi vlhkými skalami? Uprostřed skal je svatyně Kalich s oltářem a vytesaným kalichem s letopočtem 1634. Na stěně je úryvek z Kšaftu J. A. Komenského („Věřím v Boha, že po přejití vichřic hněvů vládá věcí Tvých k Tobě se zase navrátí, ó lide český.“) a verše J. E. Vitáska, mnicha z turnovského františkánského kláštera. Modlitebna sloužila k tajným bohoslužbám Českých bratří v době protireformace.

2. Jaké bylo jedno z křestních jmen Komenského?

Kdopak ví, jak se Komenskému říkalo? Byl to Učitel národů...

Jako jeden z prvních odešel v pobělohorské době do exilu a dožil pak v Nizozemsku.

Mluvíme o něm také ve výletě s tajenkou, který vede městem Fulnek.

Učitel národů, který se narodil v roce 1592, byl posledním biskupem Jednoty bratrské a jedním z největších českých myslitelů, filozofů a spisovatelů. Proslavil se především jako pedagog, teoretik pedagogiky a autor mnoha spisů. Byl jediným autorem originální pedagogické soustavy v českých zemích, zabýval se všeobecnou teorií výchovy, didaktikou, vytvořil speciální metodiku výuky jazyků a sám sepisoval originální učebnice. Po porážce stavovského povstání v roce 1621 byl nucen opustit město Fulnek a skrývat se na různých místech v Čechách a na Moravě. Odmítal totiž konvertovat ke katolictví. Po roce ukrývání mu na mor zemřela žena a jeho dvě děti. Komenský odešel do exilu a působil mimo jiné v Polsku a Nizozemsku. V Amsterdamu také roku 1670 zemřel.

Zkuste z kaple prolézt do zadní části skal a najít ještě starší letopočet, než je rok 1634. Kolik vidíte kalichů? Kdo vidí na skále číslici 5?

Na lavičce si chvilku odpočiňte – je to ideální čas dát si další svačinku, nebo se alespoň napít. Vidíte břizu, jejíž větve visí přes cestu?

Sluj českých bratří a Malý a Hrubý kostel turisté začali navštěvovat již v 19. století. Jen v samotné Sluji (původně označované jen jako jeskyně Kalich) bylo nalezeno asi 250 rytin, nápisů a symbolů. Ne všechny jsou pochopitelně z dob protireformace. V té době také neuměli všichni místní lidé číst a psát. Prvek gramotnosti v podobě nápisů vstupuje do Sluje českých bratří pravděpodobně s osobou vlastence Jindřicha Erazima Vitáska. Přítel Karla Havlíčka Borovského a zároveň františkán působil několik let v turnovském konventu. Právě Vitáskovi se připisuje autorství prvních „bratrských“ nápisů v této lokalitě. Jeden z nejznámějších místních textů (původně umístěný na levé stěně vstupu do jeskyně) dokonce obsahuje i františkánovo jméno. Je to černě provedená malba kalicha s čtyřverším: „Vítám tebe v citu rozechvění / místo a tu sluji tvoji, / jež před věky v krutém utrpení / skryla bratry pod obojí“ s podpisem „Jindřich Erazim Vitásek / Moravan“.

Viděli jste ji někdo?

O pár desítek metrů dál dojdete na rozcestí, kde se rozloučíme s modrou značkou, po které bychom mohli dojít až na zříceninu hradu Zbiroh. Odsud následujeme pouze žlutou značku. Pokračujte na skalní plošinu, na které je částečně zarostlá vyhlídka Českých bratří. V těchto místech začíná být terén nebezpečný, budeme lézt po žebřících a můstcích, a proto se určitě držte maminky a tatínka za ruku.

Značka vás dovede do oblasti skal Chléviště. Název vznikl podle toho, že ve skalách za neklidných dob schovávali vesničané svůj dobytek, aby jim ho nesebrala procházející vojska.

Po dřevěných schodech nyní slézáte dolů... a pak zase nahoru. U skály dole si spousta turistů kamínkem dělá zářez, ale ono se to nemá, tak to prosím nedělejte.

Skála klouže, nelezte na ni!

Najde někdo buk, který vypadá jako vidlička na husu? A vzpomenete si, k čemu potřebovali Mach a Šebestová vidličku na husu ve známém večerníčkovském příběhu? Bylo to v dílu *Kropáček má anginu*.

Kdo ví, jak to bylo?

„A Mach, Šebestová a Jonatán byli najednou úplně malincí, no menší než tečka na konci věty. A tak vlezli Kropáčkovi do pusy, a jak tam vlezli, viděli úplně bílý jazyk a ohromné červené mandle celé okousané od těch zákeřných bacilů, které na Macha s Šebestovou vrčely a cenily zuby...“

V těchto místech se začínají při cestě objevovat informační tabule. Během cesty se tak dozvíte vše o tom, jak vzniká barva, otvory a zvláštní tvary v pískovci. Schválně – co je to železivec? Netvor, zvíře nebo druh pískovce?

Vy však nejprve projdete skupinou skal Ve Vrátkách. Zkuste najít skálu, co vypadá jako obr se žlutým vajíčkem v puse. Vidíte kruh pro horolezce?

Ještě pár metrů a ocitnete se v rozlehlé sluji exulanta Václava Sadovského ze Sloupna. Ten býval ve třicetileté válce švédským rytmistrem. Jeho ztracený a znovu nalezený poklad mají v turnovském muzeu. Podívejte se kolem, třeba tady pár dukátků v písku zbylo...

Za slují se ocitnete u nejkrásnějších vyhlídek Maloskalska. Musíte k nim vyšplhat po schůdkách vzhůru. Teď se čapněte rodičů za ruku a už se jich dalších 15 minut nepouštějte.

3. Jak se jmenuje první vyhlídka (ta nalevo)?

Jmenuje se podle předsedy okrašlovacího spolku Františka Hořáka, řídícího učitele z Louček. Ta druhá – s borovicí – je Husníkova – podle jednoho z dárců železa na zábradlí – Ing. Antonína Husníka, ředitele továrny Aero v Praze-Vysočanech.

Na tuto vyhlídku doporučujeme vylézt. Ale je to jen pro otrlé rodiče.

Z vyhlídek je nádherný pohled do údolí Jizery i na Vranovský hřeben, Kopaninu, Ještěd, Ralsko, Bezděz, Káčov a Drábské světničky. A co vidíte dále?

Na hornatém území Libereckého kraje je více srážek a nižší teplota. To umožňuje pěstování méně náročných plodin, například ovsa a píce. Vyhlášené jsou zde místní jablonořové sady, kde se dobře ujala vynikající odrůda Malinové holovouské (lidově zvaná malináče) nebo

Smiřické vzácné (žluté plody s lehce nakyslou dužninou). Z jablek se připravují mošty, sladké pokrmy nebo se suší na křížaly.

Jaká jablíčka máte rádi vy? Máte je rádi čerstvá, nakrájená na lodičky nebo jako přesnídávku? :) Ať tak či tak, měli byste vždy vybírat jablka od místních farmářů a nejlépe v bio kvalitě! Pokud jste ve zdraví přečkali výlez i slez z vyhlídky, pokračujte k jeskyni Matěje Krocínovského z Borku. To byl kazatel, který byl za svou víru pronásledován, zatčen a popraven.

Následující vyhlídka Kde domov můj dostala svůj název na návrh členů České filharmonie z Prahy. Dnes je již částečně zarostlá. Přesto si myslíme, že má určitě nejkrásnější název ze všech skal v Českém ráji. Co vám připomíná? Českou hymnu, že? Víte, kdo napsal její slova a hudbu? A v jaké hře se poprvé – ještě jako píseň, ne národní hymna – objevila? Přece ve *Fidlovačce*.

4. Jak se jmenuje obec dole v údolí?

(Napovíme, že je v ní něco malého, co vidíte všude kolem...)

Další skupinka skal se nazývá V Zátíší. Zde je také zcela zarostlá Kinského vyhlídka nazvaná podle Františka Kinského, jednatele okrašlovacího spolku, budovatele stezky a hostinského v chatě U Kalicha.

A s výhledy je pro tuto chvíli konec. Slézáme ze skal a míříme směrem k rozcestníku. Hned jak budete dole, tak se u stromu, který je srostlý z jednoho jehličnatého a jednoho listnatého, otočte. Uvidíte cedulku s pokyny, co všechno se zde nesmí dělat. Například se nesmí rýt do skal.

5. Které jméno je přeškrtnuto na cedulce zakazující rytí nápisů?

Ještě pár metrů a dorazíte na rozcestí s červenou značkou u Pánova pole. Pokud už jste unaveni, můžete si cestu k autu zkrátit po červené značce. Je to odsud asi 15 minut.

My ostatní společně se žlutou značkou stoupáme vpravo vzhůru a pak odbočíme po kamenné cestičce vlevo.

Po stoupání bukovým lesem vejdete do oblasti skal u Sokola (562 m). Po levé ruce se vypínají dvě osamělé skalní věže – Sokolík, které se také říká Hodánka, a Sokol s reliéfem dr. Miroslava Tyrše. Vidíte ho? A víte, kdo to byl? Přece Sokol!

Na vrcholu Sokola je skalka upravena na vyhlídkovou plošinu, ale vzrostlé stromy brání ve výhledu.

Po značené odbočce dorazíte na čedičovou skalku, které se říká Masarykova vyhlídka. Naskytne se vám nejkrásnější pohled na Suché skály, Černou studnici a část Krkonoš, pokud ovšem budete mít štěstí na hezké počasí.

A teď už šupajdá po žluté značce k chatě U Kalicha, máte to už jen kousek. Tentokrát přijdete z druhé strany, tak se nedivte, kde jste se tu vzali. :)

REKAPITULACE OTÁZEK DO KŘÍŽOVKY:

1. Jak se říká nerostu?
2. Jaké bylo jedno z křestních jmen Komenského?
3. Jak se jmenuje první vyhlídka?
4. Jak se jmenuje obec dole v údolí?
5. Které jméno je přeškrtnuto na cedulce?

Věříme, že jste si cestu za naší tajenkou užili. Těšíme se, že vás na některém z našich Klasáčkových výletů zase někdy potkáme. Přejeme šťastný návrat domů!

Chcete se dozvědět **další zajímavosti** a informace o značkách kvality?

Vše najdete na jednom místě zde:

www.akademiekvality.cz

Recepty na doma i na výlety inspirované produkty značek kvality najdete zde:

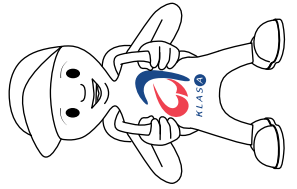
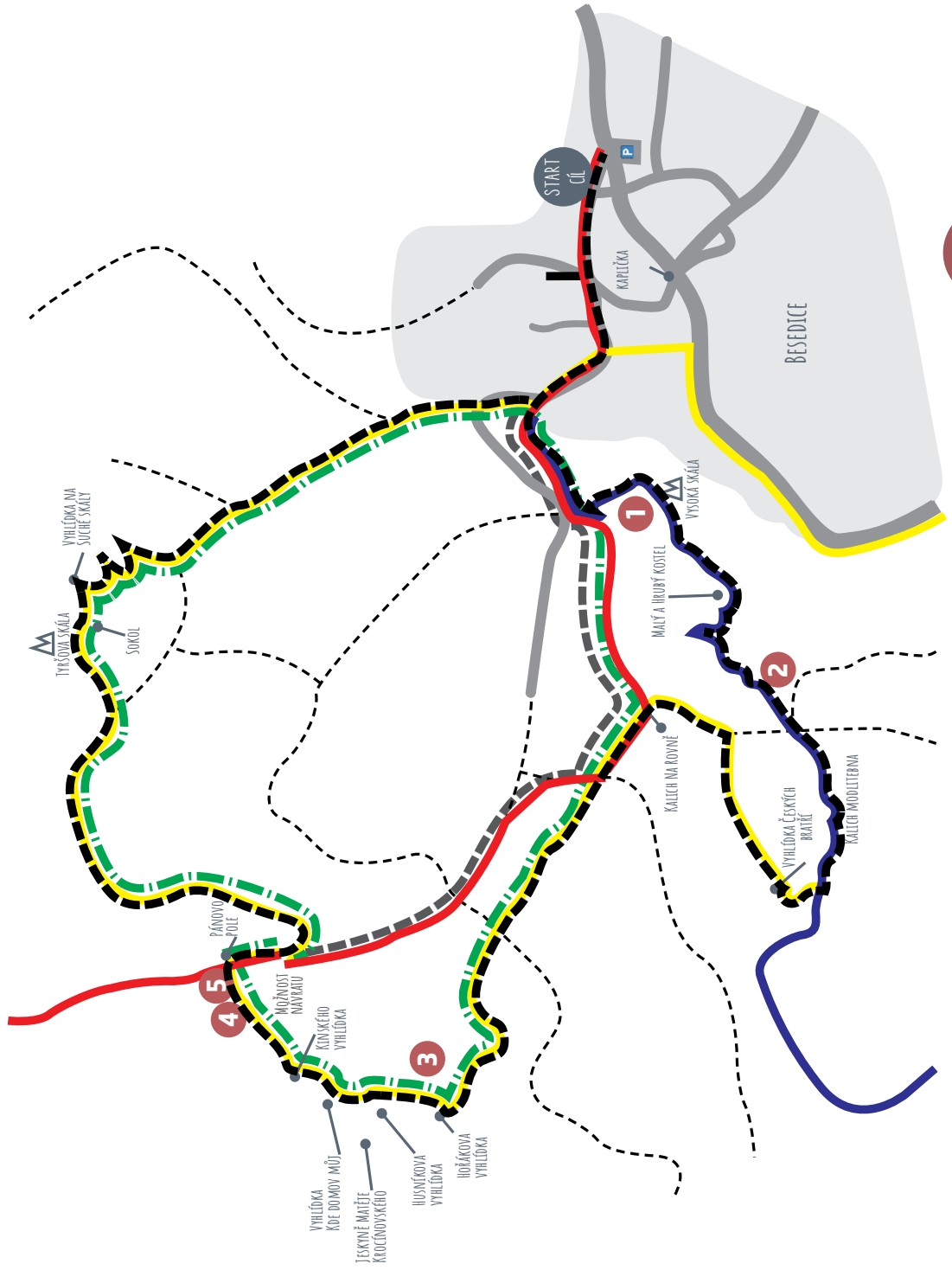
www.akademiekvality.cz/recepty

Někdy je nutné zůstat doma v teple a pak se budou hodit **tipy, jak zabavit neposedné děti**. Zde najdete pracovní listy, fotonávody i další inspiraci pro malé i velké.

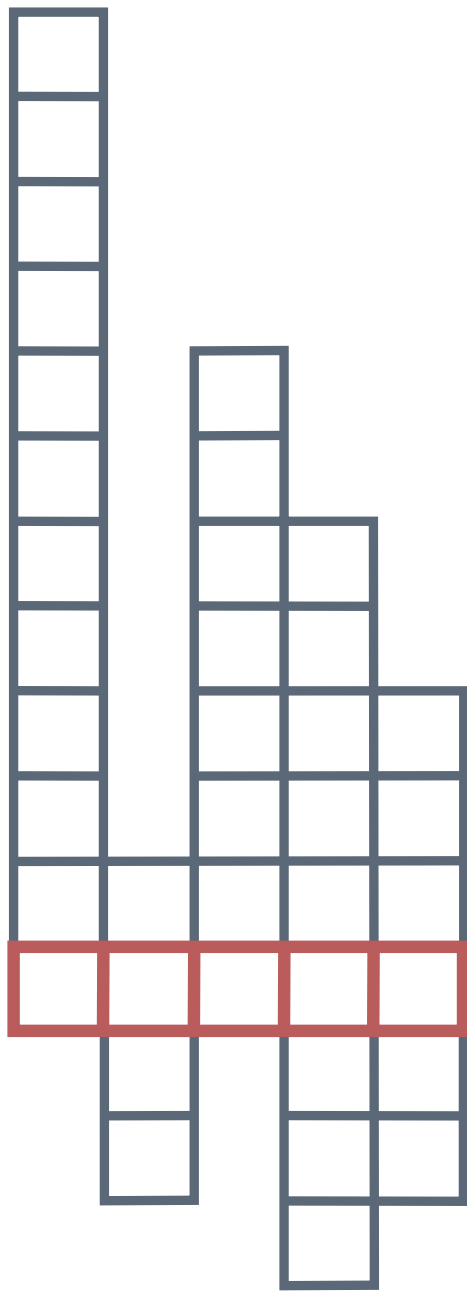
www.akademiekvality.cz/pospolu-u-stolu

SKALNÍM MĚSTEM TAJEMNÉ HORY KALICH

SKALNÍM MĚSTEM
TAJEMNÉ HORY KALICH

KŘÍŽOVKA

1 2 3 4 5

